

Izhaja

vsak teden

5814

Licejska knjižnica

Ljubljana

Ročno se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

Nefrankirani dopisi se ne sprejmejo.

MIR

Glasiilo koroških Slovencev.

Velja

za celo leto K 20.—
» pol leta » 11.—
» četrt » » 6.—
» 1 mesec » 2.—

za inozemstvo primeroma več.
Naročnina se plačuje vnaprej.

Za oglasila se plačuje po 50 v, med besedilom po 1 K za 1 cm² vsakokrat, minimum 24 cm². — Za poslano se plačuje po 80 v, za parte, zahvale in izjave po 1 K za 1 cm². — Za male oglasje se plačuje po 30 v za besedo; debelo tiskano 60 v vsakokrat; minimum 5 K.

Za izvestilo pri upravnistvu 3 K posebej. Vprašanje je za odgovor priložiti znamko.

Denar naj se pošilja na naslov: Upravištvo lista »Mir«, Prevalje, Koroško.

Leto XXXIX.

Prevalje, 9. oktobra 1920.

Št. 65

Naša barva je bela! Pustite belo glasovnico celo!

Glasuajte vsi belo!

Pretrgajte zeleno glasovnico na dva dela in dajte obe glasovnici, belo celo, zeleno pa na dva dela raztrgano, v kuverto!

Korošci! **Antantna komisija je že sklenila, da se bo plebiscit tudi v coni B nepreklicno vršil dne 31. oktobra! Kaj se to pravi?**

To se pravi, da bomo 10. oktobra Slovenci čisto gotovo zmagali z veliko večino in Nemci, nemčurji bodo ležali na tleh, kakor so dolgi in široki!

Zato v nedeljo vsi do zadnjega na glasovališče, da bo zmaga večja! — Korošci! Deseti oktober in tudi 31. oktober bo naš trumf! **Tudi Celovec bo naš! Vsi trgovci in kmetje v coni B so za Jugoslavijo! Antanta sama je za to, da se Celovec prikloni k Jugoslaviji!**

Slovenski Korošci! **Vaše odrešenje se bliža! Slovenija bo samostojna!** Koroška bo imela v Jugoslaviji popolno prostost in svobodo! Zato **glasujte vsi za Jugoslavijo, ki bo dala Koroški čisto popolno avtonomijo in neodvisnost!**

Korošci! **Ministrski svet v Belgradu je že sklenil, da se bode takoj po končanem plebiscitu začela razdeljevanje veleposestva med male kmete, kajžlarje in delavce!** Tako je prav!

Korošci! **V nedeljo, 10. oktobra boste dobili svojo zemljo nazaj, če boste vsi glasovali za Jugoslavijo, to je, da boste oddali celo belo glasovnico in raztrgano zeleno v eno kuverto! Vzemite torej svojo zemljo z belim listkom!**

Cel svet je z nami Slovenci!

Kaj sodijo tuji listi o plebiscitu na Koroškem?

Francoski list „Le Petit Dauphinois“ v Grenoblu z dne 1. oktobra 1920 piše:

„Kolikor smo poučeni iz verodostojnih krogov, je zmaga Jugoslovancov pri plebiscitu na Koroškem gotova stvar. Poznamo zlasti izza vojske ta mali, a zdrav narod slovenski, ki bo po dolgotrajnem boju vendar enkrat združil v svoje državno telo tudi do zdaj še neodrešene brate v provinci Koroški. Francoski narod simpatizira z mladim slovenskim narodom in mu čestita k zmagi nad brutalnim nemškim nasiljem.“

Francoski katoliški list „Le Soleil“ piše z dne 29. septembra 1920:

„Po našem dopisniku na Dunaju smo izvedeli, da se vrši plebiscit v koroški provinci bivše Avstrije dne 10. oktobra. Ker je slovensko prebivalstvo avtohtono in v večini, nemško pa le umetno naseljeno po sistemu staroavstrijskega

raznarodovanja, smo prepričani, da bo jugoslovanski narod zmagal v odločilni borbi, v kateri gre za to, da reši svoje neodrešene brate izpod avstrijskega jarma. Zlasti pa pozdravljamo to zmago radi tega, ker nam je znano, koliko so Jugoslovani žrtvovali za časa svetovne vojne v prid antante. Naj se mu zgodi pravica na dan glasovanja!“

Svedski list „Svenska Dagebladet“ piše z dne 27. septembra 1920 na strani 5, II. kolona: „Priznati moramo, da etnografično jugozapadna stran koroške dežele pripada Jugoslaviji. Slovanski element je tam v večini in izid glasovanja v korist Jugoslovancov je izven vsakega dvoma.“

Madridski večerni list „La posta de las Tardes“ polemizira v št. 218. z nemškimi časopisi z Dunaja in rajha ter h koncu pripomni sledeče: „Bodi že kakor hoče, gotovo je, da bi bili Slovani v koroški provinci izročeni, če bi dobila Avstrija plebiscit, Nemcem na milost in nemilost. Ogroženi bi bili v narodnem, pa tudi v verskem oziru, ker protestantizem dobiva od severa vedno več tal in bi v teku let pogoltnil tudi koroške, eminentno katoliške Slovence.“

Francozi o plebiscitu na Koroškem.

Pariz, 4. oktobra. V ministrstvu zunanjih del so dobili službeno obvestilo, da je z vso sigurnostjo računati s tem, da se glasovalna cona A po ogromni večini izreče pri plebiscitu za Jugoslavijo, češ, da se temu ni čuditi, ker je vse glasovalno ozemlje, izvzemši kopice nemških priseljencev in odpadnikov, čisto slovensko. Poročilo pravi, da je računati skoro z dvetretjinsko večino za Jugoslavijo.

Anglija za koroške Slovence.

London. Angleška vlada je dogovorno s francosko sklenila, da se mora plebiscit na Koroškem brezpogojno vršiti 10. oktobra in da tako cona A kakor B ne smeta v nobenem slučaju pripasti Avstriji, ker bi sicer Avstrija dogovorno z Nemčijo in s pomočjo Italije, ojačena po medsebojni zvezi, sklenila vojno zvezo proti antanti ter zanetila novo svetovno vojno. Angleška vlada je že dala tozadevna navodila veleposlaniški konferenci v Parizu. Računa se na koroške Slovence, da bodo vsi brez izjeme šli na volišče in Nemce porazili.

Dunajska vlada računa s porazom na Koroškem.

Dunaj, 4. oktobra. V socialnodemokratskih krogih zatrjujejo, da prihajajo s Koroškega zapurna poročila, ki slikajo položaj na Koroškem za Avstrijo kot definitivno izgubljen. Ta poročila pravijo, da dobi Avstrija pri plebiscitu k večjemu 40% glasov. V vladnih krogih, zlasti med Vse-nemci in socialisti, vlada vsled tega velika pobotost, ker se boje, da bi glasovanje v coni A neugodno vplivalo tudi na razpoloženje prebivalstva v coni B.

Posebni vlaki na dan glasovanja.

V nedeljo 10. okt. vozijo med Pliberkom in Grabštanjem poleg rednih vlakov še sledeči vlaki:

Iz Pliberka proti Grabštanju ob 7. zjutraj in ob 1. popoldne.
Iz Grabštanja proti Pliberku ob 9. dop. in ob 11. dopoldne.

Na progi **Sinča vas - Žel. Kapla** poleg navadnih vlakov še:

Iz Kaple v Sinčovas ob 9. uri dopoldne
iz Sinčevasi v Kaplo ob 11. uri dopold.

Na željo krajevnih odborov obstojijo ti vlaki tudi izven postaj, ako se to pravočasno naznani postajenačelniku.

Vsi na glasovališče!

Vse je belo!

Bela barva je gift za zelence!

Avstrija pred državljansko vojsko.

Nemški listi javljajo v svojih številkah z dne 1. in 2. oktobra o nasilju, ki ga izvajajo socialisti, komunisti in folksverovci v volilnem boju na Dunaju. Tako poroča „Neues Wiener Journal“ v petkovi številki z dne 1. oktobra sledeče:

„Sinoči se je vršil v gostilni „Ludwigshof“ v XIII. okraju Breitenfurterstrasse volilni shod krščanskih socialistov, katerega je obiskalo približno 1000 oseb. K shodu je prišla tudi skupina nasprotnikov stranke. Iz njih srede so se slišali pogostoma že med govorom poslanca Kunschaka klici „pfui“. Vendar pa je mogel poslanec Kunschak končati svoj govor. Po tridesetminutnem trajanju shoda pa so se začeli med razmotrivanjem poznejših govornikov oglašati vedno glasnejši medklici, tako da so nemirneže vrgli iz dvorane. Kmalu potem pa je izsililo okoli 50 folksverovcev, ki so bili oboroženi z bajoneti, vstop v dvorano in so začeli udrihati s stoli po obiskovalcih shoda in jih izrivati iz dvorane. Med temi prizori je padel nenadoma strel, ki ga je po izpovedi prič oddal neki folksverovec. V tem je navalilo več folksverovcev na nekega duhovnika, češ, da je on streljal, radi česar so ga pretepli. Prišli so stražniki in so napravili zopet red. Po posredovanju okrajnega predstojnika so končno folksverovci odšli.“ „Wiener Journal“ z dne 2. oktobra pa poroča še sledeče:

„Krščanski socialisti so bili za sinoči sklicali volilni shod v „Rudolfshheimer Mariensäule“. Tudi več sto socialnih demokratov je prišlo (uslužbenci cestne železnice, uslužbenci plinarne in folksverovci). Že med govorom dr. Weißkirchnerja je prišlo v dvorani do pretepev. Soci-

jalni demokrati so jurišali, šturmalili govorniški oder. O naslednjih dogodkih se poroča:

V divjem tepežu, ki se je nato razvil, so ostali folksverovci, ker so jim stale nasproti večinoma le ženske, brezobzirni zmagovalci, tako da so se jim morali tudi moški krščansko-socialni udeleženci, ki so jim spočetka stopili pogumno nasproti, umakniti. Malo število udeležencev pa se je moglo izogniti nasilstvom samo na ta način, da so zbežali skozi dvorišča sosednih hiš in so tako prišli na varno. Teroristi so nato sami imeli socialdemokratski shod.

Kaj naj pripomnim k tem poročilom? Kje je krščanstvo v nevarnosti? V Avstriji, kjer pobijajo krščansko misleče ljudi in jim zabranjujejo prosto zborovanje, ali v Jugoslaviji, kjer vsak prosto zboruje in govori po svojem prepričanju. Iz terorja pa, ki ga hočejo izvajati nad katoličani komunisti, folksverovci in Judi, bo nastala v Avstriji strašna državljanska vojna, ki bo podobna koncu sveta.

Katoličanstvo, dragi Korošci, torej ni v nevarnosti v Jugoslaviji, pač pa je katoliška vera v veliki nevarnosti v Nemški Avstriji, kjer vsled divjanja folksverovske bande kmalu ne bodo katoličani varni niti v cerkvi. Kdor hoče ostati zvest veri svojih dedov in pradedov, bo torej glasoval za Jugoslavijo, kjer bo lahko svobodno govoril in prosto molil svojega Boga. Kdor pa bo glasoval za Nemško Avstrijo, se bo samega sebe oropal te prostosti in ne bo smel ne govoriti, ne delati po svojem prepričanju, še misliti mu bodo prepovedali, če ne postane sam ropar, komunist in folksverovec. Dragi Korošci, kaj hočete rajši, prostost in blagostanje ali lakoto in sužnost? Na izbero Vam je! Torej glasujte in odločite sami svojo usodo! Odločite se sami, saj dobro veste, kaj je boljše: „Belo ali zeleno!“

Naša barva je bela!

Korošci! **Ne glasujte** za Nemško Avstrijo, kjer boste **večni reveži! Ne glasujte za Lemischa, Šumija, ki vam je celo vojsko živino iz štale jemal, žito iz kašte pometal**, sam si je pa svoje aržete z milijoni nabasal in je danes večkratni milijonar — vi ste pa reveži.

„Spomnite se, kako mi trpimo.“

Slovenski kmet v Nemški Avstriji (slovenski del Koroške prisojen Nem. Avstriji) piše svojemu župniku-izgnancu: „**Nikar ne oddajajte fare v druge roke in spomnite se, kako tudi mi trpimo. Rekvirirajo nam živino in žito, akoravno imamo samo to, kar nam je toča pustila; in davkov brez konca in kraja; komaj eno plačano, pride že drugo, nazadnje že ne vemo, zakaj da plačujemo.**“ — Kdo je tako brezvesten, da bi rad pognal z zeleno glasovnico vse prebivalce cone A v enako nesrečo? Ne obtežujmo si vesti, raztrgajmo zeleno glasovnico in oddajmo belo, da bo ostala čista in bela tudi naša vest.

Slovenci, Slovenke!

Naša zmaga 10. oktobra je gotova! Naš lepi slovenski Korotan bo ostal slovenski, zmagoslavno bo končan boj za našo staro pravdo! Veselo bomo zapeli: Ne bo nas Nemec več tepal, naš rod bo tu gospodoval! Naša zmaga je gotova.

Kaj naj napravimo z našimi nasprotniki, ko zmagamo? Ali naj se maščujemo nad njimi? Ali naj jim damo čutiti našo pest? Res, veliko bridkih ur so nam pripravili. Hoteli so nas vkleniti v nemški sužnji jarem. Grozili so nam, da nam pokažejo, kje so Karavanke. Marsikaterega slovenskega Korošca so hoteli pregnati z rodne koroške. Vse to je res, toda bodimo velikodušni. Ohranimo disciplino in mirno kri, pokažimo, da smo kulturni ljudje. Ne storimo jim nič žalega. Na svoji zemlji smo in ostanemo mi gospodarji, a premaganemu nasprotniku ponudimo roko v spravo. Saj so bili mnogi proti nam ne toliko iz hudobije kakor iz zaslepljenosti. Bodimo pripravljeni, da jim odpustimo in opustimo maščevanje.

Tako bomo najlepše proslavili našo zmago. Živela Jugoslavija — živel svobodni slovenski Korotan!

Čez šest mesecev boste imeli nov plebiscit, če glasujete za Nemško Avstrijo! Kaj? Nov plebiscit? Da! Vse nemške stranke v avstrijskem državnem zboru so dne **1. oktobra enoglasno** sklenili, da bodo vse **avstrijske dežele** morale glasovati, ali hočejo pod Nemčijo ali ostati v Avstriji! — **Torej nov plebiscit boste imeli čez pol leta, če boste glasovali za Nemško Avstrijo! In čez šest mesecev potem boste morali vsi ajnrukat za Prajze, ki že komaj čakajo, da bodo zopet napadli Francoze! Strašna vojska vas torej čaka, če pridete pod Nemško Avstrijo!**

Zapečkarjem!

Stokrat je resnica, da imamo v naši coni prav ogromno večino. Kljub temu pa se zna pripetiti, da sijajno propademo, ako pojde komaj vsaki deseti glasovat, ostalih devet pa mirno ostane za pečjo, češ, saj je tako drugih dovolj, en glas več ali manj že nima pomena. Jaz ne pojdem glasovat, ker zmaga nam je tako in tako zajamčena.

Rojaki, to je najnevarnejša nemarnost.

V dejanju se izkaže domovinska ljubezen, žlobudrati zna tudi papiga. Ravno za tvoj glas morda pojde in ravno tvoj glas zna odločevati.

Redkokdaj, zelo redkokdaj se dogodi v zgodovini, da ljudstvo samo izbira državo in domovino. Igrati v tako slavnostnih dobah zapečkarja, se pravi, ne povzdigniti se nad žival, ki ji je tudi vseeno, katera roka ji natroši krme.

Vsaki neoddani glas pomenja za Nemško Avstrijo oddani glas. Zapečkar torej ni dosti boljši kakor nemškutar.

Ne gre za to, da bomo zmagali, gre za to, da bo naša večina tako sijajna, da nam pripade še Celovec in cona B kakor zrelo jabolko v naročje.

Čim večja bo naša udeležba pri glasovanju, tem večji bo naš ugled in naša slava ne le v Jugoslaviji, temveč po celem omikanem svetu. Kajti po številu oddanih glasov se ceni politična probujenost in izobrazba vsakega ljudstva.

Ko so tekmovali letos Prusi s Poljaki pri plebiscitnem glasovanju, so prišli glasovat bolniki iz smrtne postelje, invalidi, slepci in hromci, pripeljali so se na tisoče kilometrov daleč, niso se zbalii še tako težavne večdnevne vožnje in stroškov.

Koroški rojaki, ali se boste dali osramotiti od Prusov?

Ne, od naših ne bo manjkal nobeden.

Kakor duše v predpeklju.

Slovenska kmetica v Nemški Avstriji iz slovenske beljaške okolice piše svojemu župniku-izgnancu: „**Ne pozabite nas! Morda ne traja več dolgo, da tudi nam zasije solnce in bo tudi pri nas srčno zaželjena Jugoslavija, potem je pozabljeno vse naše sedanje trpljenje, ker trd je Slovencev kruh pod nemškim jarmom. Čakamo kakor duše v predpeklju na odrešenje, menda nas ne bo pozabila Jugoslavija.**“ — Kdor glasuje zeleno, nam drobi trdega kruha, nas vklepa v nemški jarem, nas pošilja v predpekel. Kdo je tako krut in neusmiljen, da more naše ljudstvo spravljati v tako nesrečo? Raztrgaj zeleni list, oddaj belega in do groba boš imel lahko in mirno zavest!

Slovenci! Korošci! **Nemška koroška deželna vlada** vam je pobrala vse najboljše sinove v vojno. In ravnotako bo spet kmalu, če pridete pod Nemško Avstrijo. Vse **vas bodo pobrali k žolnirjem in vas bodo pobili in vašo zemljo bodo sami razdelili med se!** — Slovenci! V nedeljo, de 10. oktobra **pozor na nemške bande!** Ne dajte se oplahiti, terorizirati! **Naznanite takoj vsakega, ki bi vam silo delal,** prvemu našemu najbližjemu zaupniku ali krajevemu Narodnemu svetu, ali pritožnemu odboru, ki bo vse take pritožbe zapisal v protokol.

Celovčani nas obiščajo! — Kedaj? — V nedeljo 10. oktobra. — Zakaj? — Zato, ker so za to plačani in bi se radi zopet enkrat najedli. Agitirali bodo za Nemško Avstrijo in jo hvalili kakor berač svojo malho. Jih že poznamo!

Čujte! Poslušajte in naprej povejte! Verboltar Hey že poka! Zakaj? Zato, ker je scagal nad nemško zmago! Še več! **Dr. Herbst v Pliberku se je** že poslovil in prosil nekega Slovenca, da naj po plebiscitu pazi in varuje njegovo familio! Dr. Herbst torej tudi že gre, ker ve, da je zanj in za Nemce — vse izgubljeno! Korošci! Ali že veste najnovejše? Baron Helldorf pripravlja že kište, da bo hitro odkuril. Tudi baroni in grofje so obupali, scagali!

Na noge, po koncu torej vaše glave, dragi Slovenci! Bodite v nedeljo, dne 10. oktobra zmagoslavni, korajžni povsod! — Da bo zmaga še večja in veličastnejša, skrbite za vsakega posameznega, da gre gotovo glasovat!

Pokažite v nedeljo, da ste vi gospodje in gospodarji na svoji zemlji! Torej vsi do zadnjega na glasovališče!

Ali s Celovcem ali brez Celovca?

Nemčurji nam še venomer ne morejo prehlaliti celovških dobrot. Ne utrudijo se nam žvečiti po noči in po dnevu vedno iste bajke o celovškem zveličanju, tako, da nam že preseda.

Skoraj dve leti smo živeli brez Celovca, in šlo je, dobro smo shajali brez njega. Zakaj bi tudi ne shajali vnaprej, ko padajo v Jugoslaviji cene vsem industrijskim izdelkom in ko bo za nekaj let imela Jugoslavija takih še dosti za izvoz v Nemško Avstrijo.

Pa četudi bi se nekaterih stvari na vsem svetu ne dobilo ko ravno v lintvernskem Celovcu, prebivalstvo koroške Slovenije ne bo prav nič na slabšem, ako bo v Jugoslaviji.

Ker se je bilo bati, da vderejo k nam sleherni dan nemške folksverovske in pretepaške tolpe, ker smo morali varovati naš denar pred povodnijo pisanega avstrijskega papirja, ki ga tam imenujejo denar, ker smo si morali zasigurati mirni obstoj naše uprave in iz mnogih drugih ozirov smo morali zapreti in vzdrževati demarkacijsko mejo.

Po plebiscitu tega ne bo več treba in promet med Podjuno ter Rožno dolino in Celovcem oživi, kakor pred vojno. Res, da se spremeni, ako nam ne pripade Celovec s cono B, dosedanja demarkacijska črta v državno mejo, ampak prehod iz ene države v drugo bo lahek, da se skoraj ne bo opazilo meje. Kakor je bil obmejni promet med Italijo in Avstrijo ali Avstrijo in Ogrsko ter Nemčijo neoviran pred vojno, tako bo tudi naša država uredila zvezo med plebiscitnim ozemljem in ostalo Koroško, torej tudi s Celovcem tako, da se bode colnina znižala na malenkostne zneske, da ne bo treba niti nobene legitimacije ali pasa, da bo kupil vsakdo, kar potrebuje za sebe in družino neovirano kjerkoli bo hotel, tudi v Celovcu. In zopet bo peljal naš kmet lahko svoja drva, svoje sadje in žito k starim odjemalcem, ako tega ne bo hotel rajši prodati domačim nakupovalnim zadrugam v Velikovu, v Borovljah in Rožku, zopet se bo lahko in nemoteno vračal z nakupljeno robo čez mejo k svoji družini in niti ne bo opazil, da kupuje in prodaja v tuji državi.

Nasprotno pa bi kmet, ako bi pripadla naša cona Avstriji, sploh nič ne prodajal in nič ne kupoval v Celovcu. Ne mogel bi prodajati, ker pusti rekvizicija samo toliko, da družina ne umira od glada in kupoval bi ničesar, ker izkupiček, ki ga vsili rekvizicija, ne zadostuje niti za davke. Vprašajte kmete iz celovške okolice, zakaj nočeje nositi ničesar v Celovec. Poglejte na celovski trg in poslušajte tarnajoče gospodinje, ker ne morejo kupiti, ko niti nemški kmet noče prodajati. Izprašajte blede Celovčane, ko se vračajo ob nedeljah zvečer s praznimi nahrbtniki k lačni družini, zakaj jim nemški krajan ni hotel ali ni mogel prodati. Vsak bo odgovoril, zato ker nemški kmet nima niti pridelkov niti denarja.

Konec vseh koncev je ta: v Nemški Avstriji nam Celovec koristi strašno malo ali pa nič poljedelcem v jugoslovanski Koroški bo pa radi valutne zazlike vir dohodkov in pa dobička.

To pa le tedaj, ako Celovec sam ne bo rajši skočil v Jugoslavijo, predno utone v avstrijski mizeriji.

SLOVENCII! V nedeljo, dne 10. oktobra bodite odločni, korajžni, samozavestni! Zmaga je naša! Ne bojte se nikogar! Nastopite odločno, energično!

Lastnik in izdajatelj: **Gregor Einspieler**, prošt v Tinjah.

Odgovorni urednik: **Otmár Mihálek**.

Tisk tiskarne Družbe sv. Mohorja v Prevaljah.